

LBRIS

We know
books

Petrusák János

HÍVNAK A KÜRTÖK

👁 történelmi regény 👁

tortoma
KÖNYVKIADÓ
Barót, 2022

székhelyét, Róma városát Gergely Jenő A pápaság története című könyve alapján képzeltem el.

Ezeket a könyveket bárki érdeklődő elolvashatja, összeállíthat magának belőlük egy képet a korabeli Magyarországról és a minket akkor körülvevő világról, ahogyan azt én is megtettem. A mozaikszerűen összeálló, néhol nagyon is hiányos darabokat a képzelet szülte alakok kalandjai szőtték egy egész történetté. Egyed és Bonyha, regényem két főhőse oda ment, ahová én vittem őket, és azt látta meg, amit én láttatni akartam. Velük jártuk be az ezer év előtti magyar föld és Európa különböző tájait.

Szabolcsból indultunk, és Szabolcsba érteztünk. Ennek két oka is van. Az első személyes ok: én is Szabolcs megyei, nyíregyházi vagyok; a másik indokom azonban történelmi: a szabolcsi földvár a honfoglalás korától létező földváraink közül a legépebben fennmaradt, és ma is látogatható.

Remélem, az Olvasó velem együtt örömmel barangolta végig történetem útjait, jól tudva, hogy az az út a regény végén nem ért véget, hanem tart azóta is. De ennek az útnak már nem Egyed és Bonyha, hanem mi magunk vagyunk a főhősei...

Nyíregyháza, 1999–2019.

A szerző

TARTALOM

I. HÍVNAK A KÜRTÖK	5
II. A PRÓBA NAPJA	27
III. EGYED ÉS BONYHA	38
IV. AZ ELSŐ KALANDOK	43
V. SORSDÖNTŐ TALÁLKOZÁSOK	65
VI. VÍZÁR ÉS NYÍLZÁPOR	90
VII. SZÉP SZEMEK	110
VIII. AZ ÚJ LOVAG	124
IX. KÉT TÁBORBAN	148
X. AZ, KIT PAJZSRA EMELNEK... ..	179
XI. VÉRVIRÁGOK VESZPRÉM ALATT	208
XII. VESZÉLYES KÜLDETÉS	245
XIII. A MAGYAROK KORONÁJA	271
XIV. SZABOLCSNAK VÁRÁNÁL	303
ZÁRSZÓ.....	307

Istvánnal – Istvánért trilógia I.
(a trilógia minden kötete önállóan is érthető)

A címlap és tipográfia elkészítésében közreműködött
a PegazusTv Média és Oktató Kft.
Illusztrálta: a szerző

Készült az NKA támogatásával:

Tortoma Könyvkiadó, Barót
Alapítva 2006-ban.

A Tortoma Kiadó az 1795-ben alakult
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

www.tortoma.ro, www.tortoma.hu
Tel.: 004 0745 163 415, 004 0367 109 167
e-mail: tortomakiado@gmail.com

Felelős kiadó: Demeter László, a kiadó igazgatója

A Tortoma Kiadó és Könyvkereskedés webáruháza:
www.erdelyikonyv.hu
Minden könyv Erdélyről!
Minden könyv Erdélyből!

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PETRUSÁK, JÁNOS

Hívnak a kürtök / Petrusák János. - Baraolt :
Tortoma, 2021
ISBN 978-606-9716-33-5

821.511.141

I.

☞ HÍVNAK A KÜRTÖK ☞

1.

– Az volt ám a had, legények! Senki sem állíthatott meg minket! A zoltánok prüszkölő-türelmetlen, de villámlábú paripáikat táncoltatták a vezérek körül, hogy vihessék egyből a hírt, a parancsot a seregeknek. És ott állt a domb alatt maga a had. Elöl a száznagyok lobogóval ékes kopjával, mögöttük a seregek fényesen, peckesen, szép rendben, ahogy az kell. Büszkeség töltötte el keblemet, hogy én is közöttük lehetek. És még most is büszke vagyok, ha azokra az időkre gondolok. Pedig... akkortájt nem sokkal lehettem idősebb, mint ti. Éppen csak valamivel, hiszen már felövezett vitéz voltam. Büszke harcos, amilyenek ti is lesztek holnap, a mindent eldöntő próba után, ha minden igaz! – somolygott cinkosan hallgatóságára a nagy nap előtt álló fiatalok izgatottságát megértő öreg hadfi.

Gondolatban önmagát látta, és nem a fiatal legényeket maga körül, hanem önmagát, valamikor... ugyanilyen fiatalon. Emlékszik, hogy ő is így itta, mint vizet a tapló, az öreg mesélők szavát a régen volt dicsőségről, hogy közben új dicsőségről és nagy cselekedetéről álmodozzék, amelyekben mind ő maga a főszereplő.

– Régen is volt, talán igaz se volt – sóhajtott fel az apó –, hogy az ember egyszer, réges-régen fiatal volt! Már szinte én magam sem hiszem!

Lassú mozdulattal piszkálta fel a tüzet és emlékei lángját a férfi. Szikrázott a parázs, és szálltak a kis tűzcillagok az égi csillagokhoz gyorsan tűnő társnak. Mennyien elmentek már azóta! De az öreg még mindig itt van, és mesél.

Hitte, neki a többiek, az azóta már rég elhalt vitézek helyett is mesélnie kell a régi időkről. Közben a tűzről a fiatalokra nézett.

Kíváncsi, pissenés nélküli arcok tekintettek reá vissza, mindenfelől. Még odafentről a kerek arcú hold is figyelni látszott. Hát mély lélegzetet vett, és folytatta az öreg.

– Nagy volt a próbatétel akkor, ahogy emlékezem! Az öregjeink már rége óta beszéltek a tűznél, hogy háború lesz. A magyar hadak mennek megint

„Az volt ám a had, legények!
Senki sem állíthatott meg minket!”

a németek országai ellen. A mi nemzetségfőnk, Adony bő is nagyon készült. Eljött tavasszal, hogy személyesen megnézze nemzetsége fiataljainak vitézi próbáját. Minden akkor felővezett vitéz közül engem tartott a legügyesebbnek! Úgy volt, ahogy mondom, nem dicsekszem!

Erre válaszul szinte egyszerre húzta ki magát a tűz mellett két fiatal, mert ők meg magukat tartották az egész csapatban a legügyesebbeknek. Az egyik fiú, tényleg szép szál legény, a mesélő mellett ült jobbról, ahogy a tűz körüli legtekintélyesebbnek dukál. Ebből is látszik, bár még gyereklegény, de máris valaki. Bonyha volt az, Bogát bő öccsének, Zotmundnak a fia.

A másik legény, szintén deli termetű máris, egyszerűbb, szegényes gúnyában, de sokra hivatott tekintettel kuporgott az öregtől legtávolabb, de így pontosan vele szemben, a lobogó tábornót túloldalán. A már serkenő bajuszú legény Egyed volt, mivelhogy ő az apjának, Öreg Csikósnek egyedüli, egyetlen fia. Ő is jogosan volt itt, mert szintúgy, mint a büszke Bonyha, ő is az ez idő szerint Bogát bő vezérlete alatt álló Semjén nemzetség egyik sarja. És vitéz lesz ő is, ha sikerül a holnapi próba...

De miért ne sikerülne? Erre gondolni sem szabad! Hanem oda kell figyelni arra, amit az öreg mond, mert ő nem hallgatott olyan hosszan, hanem csak megvárta, hogy szájára tóduljanak a szavak.

– Adony bő, bár fiatalka voltam még, szinte még kölök, de egy ügyes kölök, amilyen elkel a harcban, maga mellé vett kíséző vitézének. Nagy dicsőség volt ez nekem és a családomnak is. Kardot kaptam a bőtől, bár már kopottat, azelőtt sok harcban forgolódtatt, de jól kézbe állót. Ígértem, nem fog rám szégyent hozni az a fegyver! Se az íjak! Kettőt is adott nekem a bő, ahogy a harcba menve mindenkinek dukál. Mert tudjátok azt ti is, hogy az íjat sokáig felajzva tartani nem lehet! Harcban meg nem lehet lóról szállni, térdet hajtani és íjat ajzani mindig. Mert ott van az ellenség is! Mindig a kezünk ügyében kell lenni az íjnak, ezt ne felejtsetek soha, mert mindig jöhet az ellen, aki egyedül csak az íjunktól retteg igazán. Azt is mondják néhányan – kuncogott fel az öreg, mint aki maga se hiszi, amit most mondani fog –, hogy a német népek meg a távolabbiak is mind, egész a végtelen tengervízig, ahol a nap tüze kihuny esténként, még ott is imáikba foglalták, hogy mentse meg őket az ő Istenük a mi, azaz a magyarok nyilaitól!

A fiatalok buzgón helyeseltek, az öreg meg rábólintott: tudja ő, tudja, hogy mindent elhisznek ezek a legények, amit ő mond. Mert olyan szép

az a dicsőség! De a férfiak nem ültek le a tűzhöz, mert ők tudták a folytatást is, a sokkal később elkövetkezőket. Az öreg azonban ott még nem tartott, hanem folytatta, ahol abbahagyta.

– Hát a többséget nem mentette meg semmiféle ima! Mi lelkesen készülünk a harcra. Ekkora had talán még sohase ment ki nyugatra. Azt mondta a bő, hogy meg sem állunk odáig, ahol a Nap mindennap lenyugodik, azaz a világ végéig, mert mi onnan jöttünk, ahol a Nap kél, azaz a világ végiról! Tőlünk kell hogy rettegjen akkor az egész világ! De mondta azt is a bő, hogy ez idő szerint szövetségesünk, a bajor hercegek földjein átalmenve nehogy zsákmányolni kezdjünk, mert azt a vezérek kínosabbnál kínosabb halállal szokták volt megbüntetni! Jól eszünkbe véstük, én is apám tanácsit, aki csősz volt, őriző, de korábban vitéz volt. Hittem, nem lesz semmi baj, csak anyám, az édes aggódott érettem, és megölelt nagyon, meg is csókolt sokszor. De így volt ez minden hadba indulónál: akinek még nincs saját asszonya, azt az anyja búcsúztatja. Könny is esett persze, de én nem fordultam vissza, hisz férfi voltam, férfi volnék – helyesbített az apóka sietve –, vagy mi! Én is azt hittem, mert csak így lehet hadba indulni, hogy dicsőség fogja kísérfni seregeink útját.

Elhallgatott, megrázta a fejét. Senki sem zavarta egyetlen kérdéssel az öreget. Saját bánatáról mindenki annyit mond el, amennyit akar. Pátogott a tűz, és lassan hunyt ki a fény. Az apó megköszörülte a torkát. Látszott rajta, nem szívesen folytatja történetét.

Ilyen volt az ő sorsa! Más beszélők, régi vitézek, ha megélték azt a kort, mit ő, dicső, nagy csatákról számolhattak be. Ő meg csak egyetlenegről! És nem dicsőségesről!

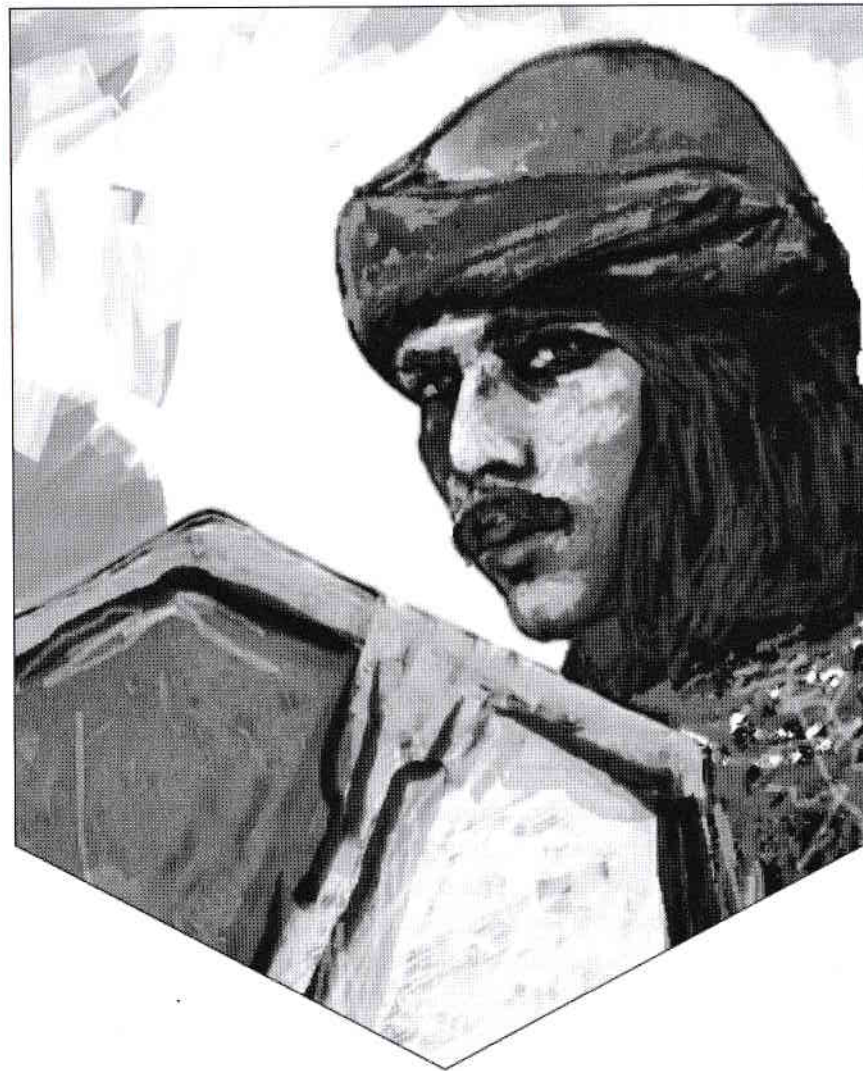
Megfogta a vén harcos a csonkot a keze fejénél, amely csonk a test már elmúlt fájdalománál is fájóbb emlék volt.

Úgy szorította a férfi a jobb keze helyét, amely kardot fogott valamikor, de már nem fog, mint nem csak az ő, hanem egész népünk egy fájó emlékét.

De ez is a múlt volt, és ezt is el kell valakinek mondanía! Hitte, ez az ő sorsa, rendeltetése.

Nem mert az őt körülülők szemébe nézni. Lehajtotta fejét az öreg.

– Pedig hogy baj fog érfni a hadban engem, megjósolta már sokkal korábban az öreg néne, az, aki mindig kárált, aki sámánfiat nemzett. A sámán, azaz a táltos lábán születésétől egy ujjal több volt. De a nénében is volt valami,

Egyed vitéz

ami miatt jobb volt őt elkerülni. Ő mondta, csak mondogatta egyre, hogy szép lovam, a Holló, amely éjfekete volt, még bajt hoz egyszer énám! De ne rohanjunk annyira előre!

Az öreg megrázta a fejét. Felesleges így utóbb azzal foglalkozni, hogy mi lett volna, ha minden máshogy lett volna! Volt, ahogy volt, és lett, ahogy lett! Ez tény! Ahogy a történet többi része is az.

– A haddal előbb átmentünk a bajorok országán, rendben, ahogy kellett. De akik már voltak ott közülünk, azok nyugtalankodtak, és ez átragadt az egész hadra. Nem jöttek ugyanis elibénk, úgy, ahogy máskor szoktak a bajor hercegnek útmutató kalauzai. Itt valami történt! És nem jó! Ekkor már mindenki érezte.

Az öreg bólongatni kezdett, ősz fejjel, ráncosan, szomorún. A fiúk, akik eddig mocorogtak, most megmerevedtek, mintha ők is bajt éreznének.

– A bajorok tán ellenünk fordultak? Hiába kérdeztük egymástól. A választ egyikőnk sem tudta. Az biztos, hogy ellenállással sehol sem találkoztunk. Még emberrel se nagyon. Mindenhol csak romok, felégetett viskók és dögevők, számlálhatatlanul. Itt háború dúlt, és mi már későn érkeztünk! A bajorok leverve, de a vezérek zsákmányt akartak mégis. És bosszúért is kiáltottak, hisz a bajor hercegek, ahogy hallom, jó szövetségeseink voltak eddig mindig! A magyar hadak velük szövetségben már sokszor jártak a földjükön, így sokan voltak a vitézeink között, akik eligazították hadunkat a bajor kalauzok nélkül is. Egy városhoz értünk aztán, amelyet az ottaniak Augusztá várnak vagy Augusztus várának, de az is lehet, Augsburgnak mondták, mert olyan kacifántos az ottaniak beszéde. Sok fala volt annak, és széles, sok házzal megrakott a vár. Az ilyenre azt mondják már arrafelé, hogy város.

Az öregapó a kíváncsiságtól felfénylő arcokba nézett.

– A sok sáncban sok ember, sok katona és sok felszerelés volt. És a mi vezéreink azt a hatalmas várat egyetlen rohammal akarták bevenni!

Felhördültek a legények, és sokan előrébb dültek, mintha ők is ott lennének máris, és mennének egyetlen nagy „huj, hujj!” rohammal bevenni azt a fényes várost.

– A meglepetésünk nem sikerült! – lombozta le a továbbiakban könnyű győzelmet váró kedélyeket az öreg. – Az első sánc kapujáig el is jutottunk, de mikor a harcias bő, aki odáig vezette csapatát, elesett, az emberei szégyenszemre megfutottak mind. Sokak szerint, mondták már akkor is, nem így kellene

ezt! Nem rohamozni meg mászni a falakra, hanem szépen körbefogni a várost, és aztán megvárni, míg a bentieknek elfogy az elesége, és megadják magukat! De így... botorul, lovas magyart a falakra kergetni! Ki hallott már ilyet?

A hallgatóságból néhány fiú az öreggel versenyt csóválta a fejét.

– Sokan dűnyögtek már akkor is, nehogy azt higgyétek, hogy nem, de a vezérekhez mindez valahogy nem jutott el! Pedig szerintem is, ha már ostromba kezdtünk, akkor az legyen olyan, amilyennek lennie kell. Hívjuk ide a teszárokat, kiket sokan ácsoknak is mondanak közülünk, hogy azok csináljanak ostromhoz való furfangos szerkezeteket.

– És mentek a teszárok? – kottyantotta közbe kérdését valaki a sötétből. De jó is, hogy sötét volt éppen, mert súlyos tekintetekkel néztek szét maguk között a legények, akiknek szeme mind azt mondta, hogy nem ő volt az, aki illetlenül egy idősebb szavába vágott.

Az öreg meg úgy tett, mintha nem hallotta volna meg a kérdést. Bár meglehet, hogy tényleg nem is hallotta. Gondolata messze járt, térben és időben messze, a nyugati gyepűkön is túl, valahol Augsburg alatt, a nagy mezőn.

– A vezéreink, különösen Bulcsú, a fővezér nem akart várni, hanem nagyon sürgette az ostromot. De ily értelmetlenül senki se sietett oly nagyon a vérét és egyetlen életét feláldozni. Az történt ugyanis, és ezt a saját két szememmel láttam, hogy ostorral kellett, mint valami barmokat, a seregeket a falak ellen kergetni.

Felhördült a hallgatóság. Volt, aki azt motyogta, de csak csendben, önmagának, hogy:

– Még ilyet?!

Az öreg meg csak folytatta és folytatta, megállíthatatlanul.

– Ilyen még sosem történt magyar hadakkal! Sokan meghaltak közülünk ott, majdnem mindenki azok közül, akik a falak ellen mentek. És én akkor azt mondtam, hogy az égben lakozó mennyei Atyácskának hála, amiért Adony bő és csapata nem volt a rohamra kirendelve... De egyszer csak véget ért az értelmetlen ostrom. Jött valami német, vagy talán bajor volt, mert akik látták, nagy tisztelettel fogadták. Szakadt volt a gúnyja és beesett az ábrázata, látszott rajta, fogságból szökött. Mondják, a hercegnek a fia volt, de én ezt nem tudhatom, ezt nekem a vezérek meg a bők nem mondták. Rám és a hasonszőrű kardforgató többiekre csak annyi tartozott, hogy mikor megfűjták a kürtöket, a legrövidebb időn belül hadrendbe álljunk.

IRPIS | We know books
Ez már tetszett a legényeknek, nem úgy, mint az értelmetlen ostrom. Látszott rajtuk, hogy ők is tudják, csata lesz! És nyílt mezei csatában mi, magyarok rettenetesek vagyunk!

Az öreg belekotort a tűzbe. Szikrát hányt az is, ahogy a fiúk szeme.

– Felkerekedett akkor rendben a had, csatára készen. Végre csata, és végre nyílt mezőn! Mentse meg, ha tudja, a magyarok nyilaitól a nyugatiak Istene az ellenünk támadót!

Azt a gallyat, amellyel eddig csak a tüzet piszkálgatta, most a kis máglya közepébe dobta az öreg. Felcsapott a láng. Magasabbra minden eddigienél.

– Maga a német király jött ellenünk, az erőskezű Ottó. Azt mondják, nagy hadvezér. Sok híve van, és még többen félnek tőle. Most ellenünk egyesítette minden erejét! Már ideérkeztünk előtt leverte ezzel a haddal a bajor lázadókat. Hát ezért volt az a sok rom és nyomorúság! De minket a bajorok rossz sorsa nem félemlített meg! Mi meg akartuk mutatni, kik vagyunk! Néhányan még örültek is annak, hogy ilyen erős az ellenség, mert így majd dicsőség lesz megverni, leverni!

Megakadt az öreg, mert valami az eszébe jutott. De aztán nagyot nyelt, és folytatta.

– Seregeink kivonultak egy széles mezőre, amelyet folyó határolt jobb kéz felől, de abban a rekkenő nyári melegben, ami volt akkor, csak a közepén volt igazán mély. Ez adta a vezéreinknek az ötletet. Végre elemében volt az egész had megint! Ez mégiscsak más, mint hangyaként a falakra mászni!

Mocorogtak, fészkelődtek a fiúk, mintha ők is csatába indulnának. Izgatottan lesték az öreg vitéz minden egyes szavát.

– Íjainkat kézbe vettük – folytatta az apó –, lószerszámunk megigazítottuk. Húztunk rajtuk, mert csata előtt az kell. És ittunk kulacsainkból egy jó nagyot, mert a harc közben nem lesz már rá idő! Így bátran néztünk szembe az elkövetkezőkkel. Pedig tudtuk a régiek szavából, hogy a németek vasba bújtatottak, vagy legalábbis egy részük az, és nem fogja ezeket a kard. De hát van esze a magyarnak! A német lova nem páncélozott, és bár sajnáltuk a nehézkes, bumfordi állatokat, de csak úgy tudtunk a németek ellen valahogy harcolni, ha alóluk a lovaikat levágtuk. Ilyenkor a harcosok a földre buktak, és a harc hevében sokszor a saját lovaik tiporták össze őket.

A beszélő megrázta a fejét.

– Csúnya halál! Inkább egy kardsuhintás legyen a végem, ha kell! Csak-hogy... – elakadt az öreg szava – senki se írhatja elő a saját sorsát!

Egy kis szünet állt be, majd folytatta az apó.

– A nyilainkkal is nagy kárt tudunk ám mi a németeknek tenni, mert a mi nyilaink jóval messzibb repülnek íjainkból ki, mint az övéik. Igaz, vesszeink egy részét, amelyeket távolból lőttünk ki rájuk, nagy pajzsokkal az ellenség játszi könnyedséggel felfogta. Inkább csak azért is lőttünk rájuk olyan sokat, hogy megzavarjuk őket, amikor jönnek, mert úgy jönnek ám a németek lovaikon, pajzsaik alatt, mint valami fal. Ha kevésbé fegyelmezett a nyugati had, akkor már sokszor sikerült magyar seregnek még felvonulás közben széjjelzilálni a soraikat. Mert elég, ha néhány lovag, ahogy a németek mondják az ilyen fémbe öltöztetett vitézt, az embereivel kitör a sorból, és az máris felbomlott. De ha szilárdan tartja őket vezérük, a király, és tűrik, hogy nyilaink folyamatos záporoként kopogjanak pajzsaikon, hát akkor biz nekünk lehet ám melegünk! Ahogy mondtam már, az ilyen vasba bugyolált harcossal egyetlen magunkfajta könnyű vágót se szívesen akaszkodik össze!

Tudták ezt mind a fiúk, hogyne tudták volna, ezért kissé türelmetlenül bólogattak is, hogy mondja már az apó a csatát, a dicsőséget.

Az apó azonban komótosan folytatta az okítást.

– Ezért is találták ki eleink az ilyen szilárdan együtt tartott lovagi hadak ellen, hogy ilyenkor inkább megfutnak... Na, de cselből ám! Ha a lovagi had erre üldözőbe veszi őket, akkor közben úgylis kisebb csapatokra szakadoznak, és akkor jöhetünk mi!

Mindenki az öreggel nevetett. Igen, ez így jó! Már régóta ezt csináljuk, és mindig bevált.

– De ha ez se segít, és semmiféle más csel, mert suttozták a vitézlő népek, hogy ravasz ám ez az Ottó, meg igencsak kiismerte már a mi furfangos harcmódorunkat, akkor hát mi legyen?

A kérdést elnyelte az est. A tűz pattogott, senki se felelt. Az előbb még olyan nagyon mocorgó fiúk, mihelyt úgy gondolták, hogy nekik szól a vizsgáztató kérdés, mind megjuhászodtak hirtelen.

De az apó nem vizsgáztatni akart, ugyanis emlékezhetett, hogy ő se tudta a választ akkor rég.

– Láttuk ám jönni a német király nagy seregét. És nagy sereg jött, mert olyan nagy volt mögötte a porfelhő, hogy szinte beborította az egész napnyugati eget. Lehel vezér erre maga köré gyűjtötte seregeit, amelyek sorában Adony bő és csapata is ott volt velem együtt. Megfújta arannyal ékes kürtjét a vezér, azt a kürtöt, amelyet mindig magával hordott, s amelyről már ti is hallottatok. A folyó felé indultunk.

Néhányan a fiúk közül nem értették, néhányan úgy hitték, hogy értik, de mi van, ha rosszul, így inkább mind hallgattak.

Az öreg meg folytatta.

– Akkor már mindannyian értettük, mit akarnak a vezérek, és mind nagyon büszkék voltunk rájuk, hogy ilyen furfangosak. Mégiscsak túl fogunk mi járni Ottó király eszén! Látták persze, hogy mit akarunk, a városba zárkózott németek is, de őket egy nagyon erős őriző csapatunk tartotta bent továbbra is a falak mögött. Gondoljatok csak bele, micsoda nagy baj kerekedhetett volna abból, ha azok a németek a csata hevében a hátunkba támadnak!

Az öreg a fiúkra nézett, majd tovább beszélt.

– Viszont ami jó ötlet volt a seregnek, az nem volt olyan nagyon jó nekem. Én ugyanis nem tudtam úszni. Az meg csak a folyó közepén derült ki, hogy a lovam meg nem akar! De mások is bajlódtak a folyón való átkeléssel. Bőrtömlőinket előbb, igaz, felfújtuk levegővel, hogy összekötve azokat, mint valami tutajon vigyük át a vízre érzékeny íjainkat, nyilainkat meg egyéb felszerelésünket. De nekünk magunknak a lovainkkal együtt fürödnünk kellett ám, még akkor is, ha nem akartunk. A nyeregbe vagy lovunk sörényébe kapaszkodtunk, és én csak fohászodni tudtam, hogy Holló vigyen át a túlsó partra. Az Égi Apácska megsegített, így szerencsésen partot értem. Nem álltunk egyből hadrendbe, hanem az utasítás szerint a bozótosba búj-tunk, hogy senki meg ne láthasson bennünket.

A fiúk bólogattak: így csináltak volna ők is.

– És aztán ott a parton a fegyvereinket megint a kezeink közé véve kezdődött a várakozás. Ettől a rejtőzéstől függ hadaink sikere! Tudtuk ezt jól mind, és még szinte jó lovaink is átérték a felelőségüket, egy se prüszkölt közben. Pedig az ellenség könnyűlovas íjásza néha-néha már egészen közel kocogtak el attól a résztől, ahol rejtőztünk, csak a túlparton, ahol közelgett seregük. Ők lehettek a németek fürkészői. Csakhogy nekik még a lovaik se

voltak olyan jók, mint a mieink! A mi lovaink ilyen esetben már rég megéreztek volna az ellenség jelenlétét, még akár így a túlpartról is.

Egy ló felhorkant álmában valahol, mintha helyeselné. A fiúk közül néhányan a váratlan egybeesésen kuncogni kezdtek, de mert a többiek csúnyán néztek rájuk, hát gyorsan elhallgattak.

– Tudtuk, hogy ha majd eljön az alkalom, visszamegyünk a másik partra, és akkor rájuk csapunk! De addig is csak vártunk és vártunk. Ez is a harc-cos dolga! És sokszor ez még fontosabb, mint a véres hadakozás, mert ettől a várakozástól, a türelemtől függ a csel. Meg a győzelem! Tudtuk, hogy a had többi része a mezőn már hadrendbe állt, és szintén várakozik.

Egy fiú eltátotta a száját, annyira figyelt. Néhányan, akik látták, nevetni kezdtek, de az öreg pillantására ismét csend lett.

– Az ellenség csak lassan jött nehéz lovain. Egymás után vonultak el az or-runk előtt a túlparton a seregek. Középtájt egy minden eddiginél erősebb sereggel jött a német király, akit onnan ismertünk fel, hogy fényesebb volt a gúnyája, mint a többi fényes gúnyájú lovagé. A király előtt óriási lándzsát vittek zászlóval. Majd jöttek újabb seregek is, és aztán szünet. De mi még mindig várakoztunk. Sokan már mozgolódtak a sorainkban, de az ilyenekre a bők szigorúan néztek, mert nem a mi dolgunk eldönteni, hanem Lehel vezéré, hogy mikor fújja meg támadásra a kürtöt. Nem is sokkal később már mindnyájan tudtuk, hogy mire várunk. És mind magunkban bólogat-va igazat adtunk a vezérek eszének, mert tényleg jó a terv, ez a legjobb!... Az ellenség málhája jött a másik oldalon, lassan cammogó léptekkel. Két- és négykerekű szekereken hozták a málhát, az eleséget meg minden egyebet, ami csak kellet a nagy seregnek. Persze védte ezt is egy erősnek kinéző had, de ezek a szélesen elhúzódó málhaszekerek miatt nem egy csokorban voltak, mint az előzőek, hanem széjjelszórva.

A fiúk közül néhányan már-már felugrottak volna. Az öreg mosolygott, nem zavartatta magát. Hol volt még mondandójában a csata?!

– Jót jelentett hát az a bajor, hogy Ottó hadának leggyengébb pontja a málha. Ha ezt elfoglaljuk, kurjongatva, minél nagyobb zajjal, hogy Ottó és serege is észrevegye, vissza kell fordulnia rögvest. Hiszen málháját egyik sereg sem szereti elveszíteni! És akkor... a főseregünk hátulról megtámad-ja a megforduló németeket, akiket így két tűz közé fogunk, és részenként